

УКРАЇНКА В СВІТІ

У К Р А І Н К А В С В І Т І

БЮЛЕТЕНЬ

СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
4936 Н. 13-та вулиця, Філядельфія, Па. 19141

РІК XV Січень — лютий — березень 1978 Ч. 1 (57)

У відповідь за запрошення Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа на III. СКУЖ, ми одержали листа, який містимо з вірою, що ці слова, згідні з ідеєю нашої Федерації, візьме до уваги українське жіноцтво.

Слава Ісусу Христу!
Ч. 4273/77.

Ватикан, дня 1 грудня 1977

До
Світлої Управи
СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
Філядельфія, Па. ЗСА.

С в і т л а У п р а в о !

Велике Вам Спасибі за так сердечні побажання і вислови признання з нагоди моїх ювілеїв. Приймаю їх з вдячністю, але і з скорбним серцем, бо хоч зроблено і досягнуто багато, то, на жаль, не весь нарід пробудився з свого сну самозадоволення на чужині. Вважаю, що наше зорганізоване жіноцтво, наші матері можуть багато допомогти своїм словом і зокрема своєю релігійною ревністю, щоб в нас була одна думка, одне бажання і одна ціль у наших не легких змаганнях. Світова Федерація Українських Жіночих Організацій може дуже багато зробити для так великої справи, якою є наша єдність. Хай змагання за єдність українського народу на поселеннях буде Вашим гаслом у дальній праці.

Благословення Господнє на Вас!

✠ Патріярх і Кардинал

У році 30-ліття Світової Федерації Українських Жіночих Організацій пригадуємо що Світовий Жіночий Конгрес, 26-29. травня 1977 року у Торонто, відкрив перед нами перспективи дальшої праці. В кожній ділянці громадського життя намічено нові завдання, що чекають жіночих рук.

ЗВЕРНЕННЯ СКВУ ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ 60-ОЇ РІЧНИЦІ ДЕРЖАВНОЇ СУВЕРЕННОСТІ І СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

„Український Народу! Твоєю силою, волею, словом утворилась на українській землі вільна Українська Народня Республіка. Здійснилась давня мрія твоїх батьків, борців за волю й право народу. Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу!”

Оці слова, проголошені 22-го січня 1918 року в золотому Києві, вітали 60 років тому розкинутих поза межами рідної землі українців-поселенців в країнах цілого світу разом з народом цілої України.

За рік часу, 22-го січня 1919 року, пролунала друга радісна вістка з княжого городу Києва: „Від нині зливаються в одно віками відділені одна від другої частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна — в одну Велику Україну. Сповнились відвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна Українська Народня Республіка. Від нині український народ, увільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної української держави, на добро й щастя українського народу!”

Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців закликає українські громади у вільному світі урочисто відзначувати від 22-го січня 1978 року до 22-го січня 1979 року 60-ту річницю Української Державної Суверенності і Соборності українського народу.

Проминуло вже понад півстоліття людського горя, короткочасних радісних тріумфів і нового лихоліття українського народу. Ми бачимо за собою не 60 років невдач, а, навпаки, 60 років боротьби та незламної віри в перемогу правди.

Це — 60 років зростаючої свідомості та національного відродження. Сьогодні знову процвітає калина новітніх борців українського руху опору. Ці нескорені борці є виразниками волі народу та тих процесів, що почались в 1918-1919 роках. Це поставило великі вимоги до кожного з нас. Доля нашого народу залежна від чину кожного українця та українки, які визнають себе духово з'єднаними з українським народом. Найбільша загроза для ворога це сила нашої єдності в діяспорі, сила нашої солідарності з нескореним народом в Україні.

У 60-ту річницю української державної суверенності ми віримо, що недалекий вже час тріумфу змагань українського народу за волю.

Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців
22. січня 1978 р.

*) Повище звернення подане з деяким скороченням.

ЖІНКА УКРАЇНИ

О. Корінь

ДРУЖИНИ УВ'ЯЗНЕНИХ

У попередньому числі був поданий лист Ольги Матусевич, дружини Миколи Матусевича, в якому вона просила допомогти звільнити її арештованого чоловіка та його друга Мирослава Мариновича й водночас заявила про своє вступлення до Української Гельсінкської Групи. Дальші вістки (Прес. Служба УГВР) подають, що Ольга Гейко-Матусевич виступила з комсомолу, втратила мешкання, з якого викинув її на вимогу КГБ батько Матусевича. Постійно викликають її на переслухання до КГБ.

ВАЛЕНТИНА БЕРЛАДЯНУ

Валентина Берладяну, дружина історика Берладяну, якого засудили на три роки ув'язнення за „український, молдавський та давньоболгарський націоналізм” не могла бути на судовій розправі свого чоловіка, бо її працедавці викликали на роботу о 8-ій годині ранку, саме на час розправи, хоча вона починає працю завжди пізніше, на другій зміні. Знайому Матусевича Михайленко міліція прямо прийшла до хати й забрала до прокуратури.

РАІСА РУДЕНКО

Дружина Миколи Руденка написала вже друге звернення до Брежнєва, в якому просить дозволу для себе й засудженого на 12 років чоловіка, виїхати на еміграцію.

Вона мотивує своє звернення важкою недугою мужа, письменника й інваліда з 2-гої Світової війни, якому, при інших недугах, грозить теж цілковите осліплення.

АННА ГОЛУМБІЄВСЬКА

Вчительку російської мови й літератури, Анну Гілумбієвську, яку досі переслідували за її участь у „протирадянській” діяльності, а в останніх часах за співпрацю з В. Берладяну, обвинувачують у „кримінальному злочині”. Полягає цей „злочин”, за статтею карного Кодексу УССР, на тому, що А. Голумбієвська покликана на свідка до суду проти Берладяну, відмовила зізнань „її справу передано до директора середньої школи ч. 130 Ільїчевського району м. Одеси для відповідних заходів”, тобто усунення з праці в школі.

На Захід продісталися ці вісті у документі Одеського обласного суду виданому у самвидаві, п.н. „Особисте визначення з 23 червня 1977 р.” Є там подані частини з праць Берладяну й постанова суду проти А. Голумбієвської”. Її закинено співдію у „злочинах Берладяну”, який „1972-77 систематично поширював усно й письмово наклепницькі вигадки, паплюжив советський дежавний і суспільний лад, національну політику партії”. Уже сам словник цього „судового” акту говорить, хто є його автори й якої культури судді.

У загальному намаганні нищення української культурної верстви, є переслідувані побіч численних мужчин, Оксана Мешко, Надія Світлична, Ліда Рубан, Ольга Гейко, Матусевич і дружина Мариновича. На допитах розпитують їх про матеріяли Української Групи Гельсінкської Конференції. Окресливши ці матеріяли як „антисовєтські”, КГБ бере їх за основу для обвинувачення проти членів Групи, до якої на місце арештованих зголошуються нові членки й члени, хоча вони свідомі, того, що їх чекає.

Усі жінки й родина політичних в'язнів не лише терплять від важких життєвих умов, але й від тривоги за життя засуджених, яких повільно вбивають зіпсованими харчами, морозним зимном у карцерах, хемікаліями, та ін. рафінованими фізичними й психічними туртурами.

ПОБАЖАННЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ ДО ЕМІГРАЦІЇ

(Нижче коротенький уривок із довгої розмови п. Юрія Вудки з редакторами тижневика „Гомін України” в Торонті. Ю. Вудка, єврей, нар. в Україні, прибув на Захід з дружиною Ханною після 7-літнього ув'язнення в совєтських тюрмах і таборах. Інтерв'ю поміщене в „Г.У.” чч. 1-5, від 7 січня до 1 лютого 1978.)

Запит: Які, на Вашу думку, були б побажання до еміграції від політв'язнів, а від українських нескорених наших патріотів в Україні зокрема?

Відповідь: Продовжувати боротьбу на захист політв'язнів, на захист взагалі українського національного руху, і якнайкраще викривати каральну систему Совєтського Союзу перед усім світом. Крім того потрібна допомога тим в'язням, родинам політв'язнів, і то не тільки моральна, але й матеріяльна. Моральна підтримка засадничо мусить бути в пресі — чим більше пишуть у пресі про совєтських політв'язнів, про кожного з них конкретно, про їхні родини, про переслідування, тим важче для КГБ чинити сваволю. І навпаки, чим менше про них кажеться, чи про них згадують, тим більше руки КГБ розв'язані. Щодо родин політв'язнів, потрібна матеріяльна допомога, і для них безпосередньо, через родину можете допомагати самим політв'язням. Бо вони дуже бідують.

Ф. Любинецька

ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК-ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Їх було багато, може й не злічити, але думки тільки декількох із них, збережені в живому слові, чи в інших виявах мистецької творчости, долетіли до нас.

Перед нами альбом поезії, уривків із листування та вишвок п.з. „Нездоланний дух”, надрукований у видавництві „Смолокип” у 1977 р.

На нас дивляться із фотознімок обличчя жінок, молодих ще, задуманих, замріяних, рідко усміхнених, але не пригнічених.

За що їх, тих жінок ув'язнено і засуджено на довготривалі кари, від 4-1-5 років ув'язнення, деяких вже вдруге?

Вбивали вони когось, підкладали бомби, займались летунським пірацтвом чи постачали терористичним групам зброю?

Ні, за оборону СЛОВОМ української культури, коли її нищать та пригнічують, за виявлення зумисної русифікації України, за національні мотиви у мистецькій творчості, за поширення самвидавної літератури, коли українським мистцям пера не дозволено друкуватись, за співчуття засудженим своїм друзям пера і членам родини, які також словом боролись за свої людські права і права свого народу до самотності.

Ось творчий дорібок Ірини Сенік. Народилась вона в Івано-Франківську у 1925 р., перебула 10-тирічне ув'язнення за часів Сталіна (1944-1954), реабілітована, і вдруге засуджена в 1972 р. до 11-тирічного ув'язнення і заслання. Тепер в Мордовії.

Почала писати з ранньої молодості, але її вірші ніколи не були друковані.

Про що ж пише ця людина, яка велику частину свого життя, свою молодість провела в неволі, в повній ізоляції від рідного круга, від довкільного світу в приниженні і знущанні, коли, як каже вона:

„... по наших серцях
копитами коні...”

Це в більшості лірика особиста і лірика патріотична. Тужливою думкою поетеса несеться в Україну, у Карпати, що по них розкинуті незабутні мрії молодої дівчини, до Львова, де

„... у храмі споминів...
думки, як червоні чічки
Ваші дні безупинно квітчають...”

і у Київ у св. Софію, до Матері Оранти, яка являється їй символом незламності українського духа. І у неї наболіла душа поетеси шукає захисту і підтримки перенести лихо:

„... До тебе йду щодень на прощу,
Тобою зачарована стою,
Тебе у серці своїм ношу
Тобі всі думи віддаю.
Ти купино неопалима
Народ тобою завжди жив
Моя Стіно ти нерушима
Мос ти диво серед див...”

Тут і там розкинуті натяки про особисте:

„... в чеканні на тебе
ранок життя промайнув
в чеканні на тебе
до заходу клониться
Сонце...”

Поетеса навіть наводить нас на думку, що це була людина, з якою вона співпрацювала, і яка як і вона, жертвувала своїм життям:

... „Ти квітку мук
Із гордих рук
У мої передав.
Щоб берегла
Ціле життя
Безвучно
Прошептав.”

І понесла вона цю „квітку мук” у даліше своє життя:

„По краю урвища
Не легко йти
коли над головою
ясні зори
і урвище зове
у свою глибину
що ж я впаду...
Моя дорога
ніколи не була
ваганням...”

Ці слова належно вияснюють нам, чому Ірина Сеник вдруге була засуджена, і чому й досі перебуває в ув'язненні.

(Закінчення буде)

Омелян Михайло Типовницький

У БОРОТЬБИ ЗА УКРАЇНСЬКУ РОДИНУ

Світовий Конгрес Вільних Українців опублікував у своєму „Віснику”, Рік I, ч. 2, „Звернення до українського громадянства у справі мішаних подруж”, в якому проголосив справу припинення, або бодай сповільнення росту мішаних вінчань чи не „найважливішою і найпильнішою потребою нашої спільноти” тому, що мішані вінчанні серед української молоді вже доходять у деяких наших поселеннях до 100%”.

На Рідних Землях ця справа теж дуже загрозлива, бо там постійно „зростає кількість мішаних шлюбів — вона обчислюється мільйонами”, як подає збірник „Демографічні дослідження”, виданий „Науковою думкою” в Києві в 1975-ому році.

Отже так в діяспорі, як і в Україні йдеться вже не тільки про мовне і культурне винародовлення, але про біологічну загибель української національної субстанції через мішані подружжя і то в протягу відносно дуже короткого часу. Навіть втрачену рідну мову і культуру можна у власній державі повернути, як це наприклад діється тепер в Ізраїлю, але не можна повернути до українства тих, що втопляться в чужій крові. Як не дасться припинити жахливого приросту мішаних шлюбів, то ціле наше українство в діяспорі може скоро зовсім пропасти, а українці на Рідних Землях можуть стати меншістю, або навіть „зникнути з лиця землі і перейти до історії, як віджитий і мертвий первень, подібно, як це сталося вже з неодним

в історії", як сказав Блаженніший Патріярх Йосиф у своєму посланні з 3-го червня 1976-го року.

Супроти тієї смертельної загрози, що нависла над цілим нашим народом, бліднуть усі інші наші справи і потреби. Боротьба проти тієї загрози повинна бути на першому місці усіх наших плянів та зусиль і до тієї боротьби повинні стати ми всі без виїмку. Мусимо боротися за українську родину не тільки, щоб рятувати українство в діаспорі, але й щоб стати прикладом нашому народові в Україні, як можна і треба боронитися перед національним самогубством через мішані подружжя.

Перший Світовий Конгрес Вільних Українців створив для тієї боротьби „**Мету**”, як суспільно-громадську харитативну установу, підчинену Раді Суспільної Служби СКВУ. Але „**Мета**” не може вести боротьбу сама, без масової активної і конкретної співпраці всіх українців в діаспорі та без їхньої моральної і матеріальної підтримки.

У Зверненні СКВУ, про яке мова на вступі є вказівки, як можна брати активну участь в тій боротьбі. Треба не тільки перечитувати те **Звернення**, але й виконувати те все, до чого ця наша найвища громадська установа усіх нас закликає. Між тими вказівками є заклик творення **Референтур Української Родини** в наших існуючих організаціях. Централя „**Мета**” вишле кожній організації, на її бажання, вказівки для творення і ведення тих референтур.

„**Мета**” не дістає від СКВУ, ані від ніякої іншої установи ніяких фондів. Члени „**Мети**” працюють безплатно, але в цій боротьбі треба крім праці ще й грошей і тому „**Мета**” змушена просити о пожертви, які треба висилати на адресу:

МЕТА — Central Bureau, 5222 North 11th Street, Philadelphia, Pa. 19141, U.S.A.

ОБЛИЧЧЯМ ДО ІІІ СКУЖ ДОПОВНЕННЯ ДО ЗВІТУ

У звітномленні з ІІІ. Конгресу українського Жіноцтва що появилось у ч. 2/1977 „Українки у світі” не зреферовано Організаційної Сесії разом із програмовою доповіддю Іванни Рожанковської. Сталося це з причини спізненого задержаного на пошті протоколу тієї Сесії, яка відбулася в суботу 28 травня 1977 по полудні.

Організаційну Сесію провадила Любомира Чайковська, модераторкою була др. Н. Пазуняк. На початку Сесії проголошено прийняття 20-тої скл. організації — Об'єднання Українських Православних Сестрицтв Австралії і Нової Зеландії.

У Сесії взяли участь Лідія Дяченко, Лідія Тауридзька і Галина Сенишин. Доповідь Л. Дяченко мала за тему „Декада Жіночого Поступу в Америці”. У 1976 р. створено тут Красву Комісію для відзначення року прав жінки з осідком у Вашингтоні. Ця комісія покликала до життя стейтові комітети, а вони zorganizували жіночі зустрічі, що обговорили всі домагання

III. Світовий Конгрес мав численну присутність

жіноцтва у своїй країні. Напрямними цих домагань було — 1. досягнути рівноправність із мужчиною, 2. зміцнення миру у світі. Доповідниця є членом стейтового комітету Пенсильвенії, де вона разом із іншими українками зуміла просунути резолюцію в обороні українських жінок-в'язнів.

Лідія Таурідзька подала інформативний звіт про Декаду Жіночого Поступу в Аргентині. У лютому 1975 р. створено комітет, куди увійшли дві українки — др. Полянська і Величко. У 1975 р. відбулись 4 сесії. Їх темою було — а. Роля жінки в сільському господарстві, б. в кооперації, в. в дипломатії, г. в мистецтві. Головною темою сесії у 1976 р. було: зміна застарілих еспанських законів, дискримінація жінки.

Доповідь Галини Сенишин (Союз Українок Канади) мала за тему поворот молоді до свого кореня. За підставу взяла оповідання Люби Коленської „Дженні, повернися!“ Ішлося тут про факт повернення другого і третього покоління до українського середовища. Дарма, що воно видається необоснованим, проте зов крові сильніший за вплив виховання.

З огляду на пізній час не було змоги перевести дискусії. Бо настав час для програмової доповіді, яку виголосила Іванна Рожанковська. Темою її було — перспективи СФУЖО в майбутньому. Доповідниця з'ясувала початки жіночого руху у світі, які мали безумовно вплив на розвиток українського. Перебіг по обох боках Збруча проходив іншим шляхом. Дійшло до об'єднання в часі української державности і пізніш завершилося створенням Всесвітнього Союзу Українок. Друга світова війна перервала цей ріст, однак негайно по війні відновився контакт жіноцтва з таборів переселення із жіночими організаціями Америки й Канади. У висліді постала Світова Федерація Українських Жіночих Організацій. До часу створення СКВУ — це було єдине світове об'єднання.

На найближче майбутнє було б корисно провести основні студії нашого еміграційного побуту і його потреб. Було б добре включити в Управу СФУЖО представниць молодечих організацій, як обсерваторок. Треба змагати до кращого взаємного порозуміння жіночих організацій.

На цьому закінчилась доповідь, яку всі присутні сприйняли з великою увагою. З черги голова Вериф. Комісії Н. Даниленко ствердила, що на 62 уповажнених до голосування делегаток на залі є 48 присутніх. Отже далші сесії зміни правилника і статуту та вибір нової Управи можуть відбутися.

Через недогляд пропущено в програмі бенкету виступ нововибраної голови Лідії Бурачинської. Її представила присутнім голова СУА Іванна Рожанковська. У своєму короткому слові Л. Бурачинська намітила шлях СФУЖО. Уривки з того слова вміщені на ст. 1 конгресового числа (ч.2, 1977) „Українки у світі”.

У неділю 29 травня після Сесії молодого жіноцтва відбулась додатково церемонія передання іконки-привіту для ще однієї організації-основниці СФУЖО. Це був Союз Українок Канади, тодішня голова якого Ольга Войценко взяла участь у Світовому Конгресі Українського Жіноцтва у 1948 р. і увійшла до першої Управи СФУЖО. Голова Л. Бурачинська пригадала присутнім тодішні умовини засновання і звернулась до присутніх на залі визначних членок СУК — др. Савелі Стечишин, Йоанни Михайленко і Галини Сенишин. Хоч Союз Українок Канади пізніше не затвердив свого членства у СФУЖО, проте підтримав у початках ідею засновання СФУЖО. У пам'ять того передано на руки приявних членок СУК нашу ікону-привітання з нагоди III. Конгресу.

У неділю 29 травня 1977 р. відбулась невелика церемонія, проведена нововибраною головою СФУЖО Лідією Бурачинською. Після Сесії молодого жіноцтва, яка пройшла при великій участі публіки — голова нав'язала до відкриття Конгресу 26 травня і пригадала пам'ятку, що її отримали складові організації, які були основницями СФУЖО в часі Конгресу 1948 р. Тоді то була присутня голова Союзу Українок Канади п. Ольга Войценко, яка репрезентувала свою організацію. Вона брала активну участь у Конгресі, підписала заклик до українського жіноцтва й увійшла до першої Управи СФУЖО. І хоч Союз Українок Канади пізніше не зголосив вступлення у члени СФУЖО, проте причинився своєю участю до успішного перебігу Конгресу. В пам'ять тієї події III. Конгрес СФУЖО знайде напевне можливим передати Управі Союзу Українок Канади таку ж іконку, як її отримали організації-основниці, тим більше, що саме тепер відзначає своє 50-ліття. Присутні учасниці Конгресу радісно привітали цей жест доброї волі. Іконку голова передала на руки трьох чільних членок СУК — пп. др. Савелі Стечишин, Йоанни Михайленко і Галини Сенишин.

Того ж дня по полудні відбулась ще одна церемонія у нав'язанні до відкриття III. Конгресу. Тоді у своєму слові почесна голова Стефанія Савчук згадала також великі втрати, що зай-

шли в часі її головування. Хвилиною мовчанки вшанували присутні пам'ять Євгенії Ситник, Ірини Павликовської, Олени Лотоцької Осипи Грабовенської. Впродовж нарад Конгресу виявилось, що майже всі складові організації зазнали важких утрат, а також усі разом бажають поклонитись пам'яті заслуженої громадської провідниці з рідного краю — бл. п. Мілени Рудницької. Окрім неї згадано всіх, що відійшли у вічність на наших поселеннях. Це були — Марія Біляк, Іванна Бенцаль (США), Анна Гладун (УЗХ), Людмила Івченко (ОУПС), Марія Велигорська, Марія Вавриков (ЛУКЖ), Ольга Заяць (ОУК), Меланія Кравців, Олександра Палієнко, Олена Яворівська (ОЖЛВУ), Ольга Павловська (ОУЖ Німеччини), Ганна Жук (Укр. Жін. Союз), др. Лідія Іваницька, Катерина Мурашко (СУАргентини). Тандра (ОУЖ Бразилії), Галина Коваль (ОУЖ Венесуелі).

Зайшли ще дрібні помилки, частинно через недогляд чи помилку в коректі. Тому подаємо ще раз склад Статутової Комісії, яку засновано у 1969 р. Головою її була Євгенія Янківська, секретаркою — Марія Мудрик, членами — Марія Квітковська, Олена Климишин, Марія Солонина, Дора Рак. Дорадницями — Олена Лотоцька, Ірина Павликовська і Стефанія Савчук.

У статті „Ш. Світовий Конгрес Українського Жіноцтва”, у розділі „Підкомісія преси”, у ч. 2. квартальника, 1977, стор.7., пропущене є прізвище Стефанії Бернадин, яка брала участь у прес. підготові Ш. СКУЖ (статті: „Питання оборони нескорених” у „Свободі” з 5-11-77 і передрукованої у „Гомоні України” 5-21-77; „Рік СФУЖО” в „Америці”, 3-15-77 та ін.).

У статті Оксани Бризгун-Соколик „Культурні і мистецькі імпрези 3-го СКУЖ”; у 2. ч. квартальника, на ст. 26., пропущене у 4-му рядку речення: „Виставку організувала бібліотекарка мгр. Люба Пендзей, а відкрила...”

Ірина Леник

ВЕЧІР ПРО КОНГРЕС СФУЖО

Головна Управа Об'єднання Українських Жінок у Німеччині, спільно з Відділом Мюнхен-місто, запросила членок і громадянство послухати доповіді п-ї Валентини Терешкун з Ганноверу, другої заступниці голови ОУЖ і рівночасно представниці на Північну Німеччину, про Третій Світовий Конгрес Українського Жіноцтва.

У великій залі Українського Вільного Університету в Мюнхені, 8 жовтня, голова ОУЖ в Німеччині п-ї Ольга Штайнер представила зібраним п-ї Валентину Терешкун, делегатку від ОУЖ в Німеччині на Третій Світ. Конгрес, який відбувся в днях 26-29 травня в Торонті, Канада.

Пані Терешкун у своїй доповіді сягнула до початків З'їзду Жіноцтва в 1948 році.

На цей З'їзд були також запрошені делегатки ОУЖ з Німеччини й тому ОУЖ належить до членів-основниць СФУЖО.

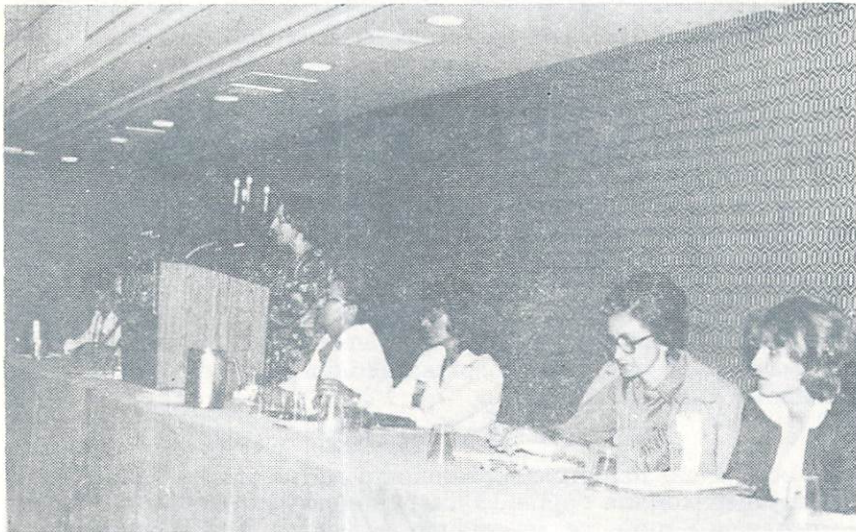
Тепер до СФУЖО належить 20 складових організацій, що охоплюють 27 тисяч членок у 11 країнах, де проживають українці, на різних континентах.

Пані Терешкун подала вичерпну інформацію про Третій Світ. Конгрес у дуже цікавій і живій, питомій для неї, формі, за що присутні були їй вдячні, бо мали повний образ перебігу нарад Конгресу. Про це й підкреслила голова Відділу ОУЖ-місто п-і Надія Васькович, дякуючи Прелегентці від організаторів вечора, і після цієї офіційної частини, запросила всіх присутніх на перекуску. При свободній гутірці розмови велися далі на тему Конгресу — розпитували Прелегентку точніше про все, про мистецькі виступи, про бенкет і про знайомих, які за океаном продовжують свою громадську працю.

Присутні розглядали також розкладену на окремому столу документацію про Конгрес — цю чудову іконку Богоматері, Конгресову Книгу й ін.

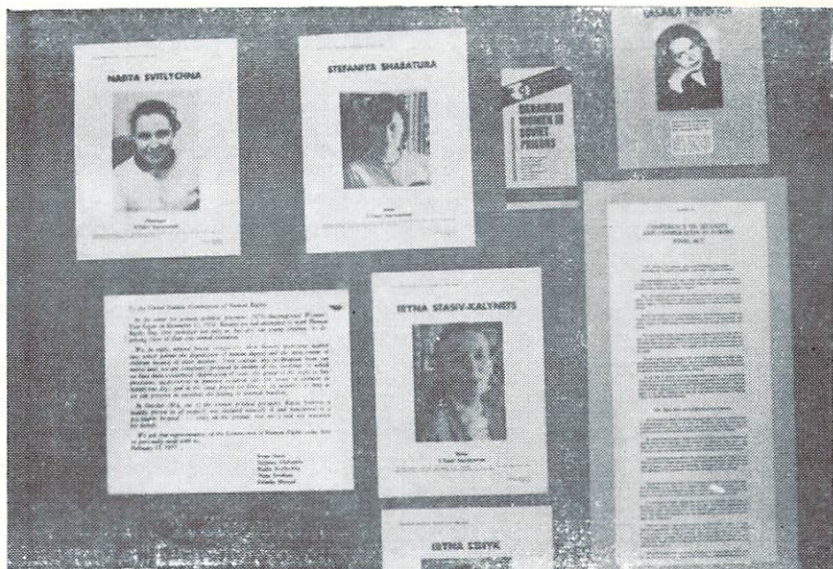
Скорочено за статтею Ірини Леник, друкованою у „Шляху Перемоги” 27 лист. 1977 р., ч. 48.

З УЧАСТИ МОЛОДШОГО ПОКОЛІННЯ

Панель молодих жінок. Доповідає Надія Куца, сидять з ліва: модераторка О. Селепина, Дарія Цибульська, Ляріса Лозинська-Кий.
(Текст: „Українка в Світі”, ч. 2. 1977).

Ми одержали світлини, пов'язані із перебігом III. СКУЖ, а саме з успішної виставки Руху спротиву в Україні, в бібліотеці Міської ради в Ситі Гол в Торснті. Її підготувала фахово і дбайливо мгр Люба з Янківських Пендзей, відома із своєї активної діяльності в ділянці бібліотекарства. На світлинах портрети В. Симоненка, Ю. Шухевича, В. Чорновола, І. Світличного та ін. учасників Руху опору і культ. діячів, в тому жінки:

Надія Світлична, Стефанія Шабатура, Оксана Попович, Ірина Стасів
Калинець.

ВІДГУК НА ІІІ СКУЖ

Відгук на відбутий Конгрес Українського Жіноцтва у травні 1977 р. надсподівано численний і прихильний.

Делегатки країн наших поселень виявили свої добрі враження не лише прощаючись з проводом і учесницями Конгресу, але передали їх своїм організаціям і повідомляють про влаштування у себе поконгресових Сесій для інформації свого членства і громади про зміст і перебіг Конгресу. Наставлення нашої преси виявили численні поміщені статті і вістки і список цих матеріалів, у формі своєрідної бібліографії, буде поміщений у нашому кварталнику.

ЖІНКИ — АСТРОНАВТИ, АЛЕ...

У поп. числі нашого кварталника ми подавали важку дорогу, яку переходила група 13 американок у підготові на пілотов-астронавтів і якій, не зважаючи на успіхи, відмовлено вступу на базу астронавтів.

31 січня 1978 р. на доручення Федерального керівництва космонавтики, у Ліндон Джансон Спейс Центрі між 35 новими астронавтами, які мають перейти дворічний вишкіл перед полетом у космос, є шість жінок. Їх окремо вітав директор С. Сентру; він сказав, що ті, які з ними досі працювали, ствердили, що це найкраща група „своїх хлопців”. Не зважаючи на гарні слова, виявилось, що жінки... не будуть пілотами.

Космічний корабель, що літатиме між землею, а космічними станціями матиме по два пілоти і по два (або по одному) спеціалістові. Жінки будуть вишколювані лише як спеціалісти...

З ПІЯЛЬНОСТІ УПРАВИ СФУЖО

Ще на засіданні Управи 21 листопада 1977 вирінула думка відзначати 30-ліття СФУЖО у формі Жіночої Конференції. Її слід було б провести в усіх більших осередках українського поселення. Тематика Конференції повинна бути пов'язана з останнім 30-літтям жіночої праці і змагань. Члени Управи СФУЖО зголосили охоту опрацювати різні теми і вже почали виконувати це. Одначе в кожному осередку можна впровадити нову тему і запросити до участі місцевих громадських діячок.

Досі намічені є теми:

1. „Чому ми згуртувались у Федерацію?” — Стефанія Бернадин
2. „Сучасні гасла жіночого руху і наше відношення до них” — Дора Рак
3. „Українська мати і наше майбутнє” — Ярина Тудорковецька і Марія Піддубна
4. „Українська жінка на міжнародньому форумі” — Олена Процюк
5. „Призначення музеїв в Україні і на поселеннях” — Л. Бурачинська
6. „Українські образотворчі мисткині на еміграції” — М. Ласовська
7. „З історії української жіночої преси” — Христина Юзич
8. „Характеристика української жін. преси” — О. Кузьмович
9. „Декада жіночого поступу” — Л. Дяченко.

Референтки СФУЖО опрацювали свій плян праці на каденцію 1977-1981 рр. На тій підставі Екзекутива СФУЖО зладила плян праці на 1978 р., що його предложить на Плен. Народах СФУЖО, які відбудуться в травні ц.р. у Філядельфії.

Дня 13 лютого 1978 р. відбулась у Філядельфії нарада Бюджетової Комісії. У її склад входять — фін. референтка Дарія Бойдуник, скарбничка Лідія Дяченко і голова Лідія Бурачинська. Комісія уложила бюджет на 1978 р. Окрім того обговорено інші проєкти фін. референтури, як видання жетону з нагоди 30-ліття, летючки для збіркової капанії і т.д. Окрему увагу приділено членкам-прихильницям, які є цінною підтримкою бюджету СФУЖО.

При референтурах СФУЖО створено кілька Комісій. Комісія Зв'язків у Нью-Йорку існувала вже попередньо, а тільки поновила свою діяльність. Туди входять — окрім голови Олени Процюк — пп. Каміля Смородська (СУА), Дарія Степаняк (ОЖ ОЧСУ), Раїса Куделя (УЗХ) і Валентина Пахолук (ОУ-ПС). Чергову Комісію зголосила референтура нар. мистецтва в Едмонтоні. У її складі є — окрім голови Лариси Вацке — пп. Антонія Кучер (ЛУКЖ), Тетяна Федорів (ОЖ ЛВУ), Л. Куць і Н. Таланчук. Третьою зголошено Комісію при виховній референтурі в Торонті. Туди увійшли окрім голови Марії Долішної — пп. Марія Калимін і Марія Підкович (ОУК), Ярослава Шеремета (ЛУКЖ), Марія Шкамбара, Люба Кузь (ОЖЛВУ) і Христина Мулькевич.

МІЖНАРОДНИЙ РІК ДИТИНИ

Як відомо, Об'єднані Нації проголосили 1979 рік — Роком Дитини, в якому мають відбутися далекосяглі заходи до покращання долі дитини в цілому світі. В тій цілі не є запланований світовий з'їзд але передбачені різні крайові з'їзди, конференції і семінари. Підготова до Міжнар. Року Дитини вже розпочалась. Намічена вона передусім тим, що в кожній країні нашого поселення постане Крайовий Комітет, який розгорне свій плян праці. У рамках того пляну відбудуться конференції і семінари, як також дитячі фестивалі.

За цим ми повинні пильно слідкувати. Про засновання Кравих Комітетів можемо довідатись із преси або за посередництвом канадійських жіночих організацій, з якими ми вдержуємо контакт. Їх діяльність для нас важлива тому, що в програму дитячих розваг ми можемо внести наші цінності, як писання писанок чи народні танки. Але далеко більш важливе, те, щоб ми на тому терені могли розказати про упослідження і кривду, яких зазнає українська дитина у своїй країні. Матеріал до того підготовляє Управа СФУЖО.

До участі в підготові Року Дитини запрошуємо наші складові організації в кожній країні нашого поселення.

„ПОШИРЕННЯ УКРАЇНКИ В СВІТІ”

Бюлетень СФУЖО „Українка у світі” виходить уже 14 років. Досі він мало поширений і відомий на терені складових організацій. А він знайомить членство з ідеями СФУЖО і подає цінні відомості про жінку України й наших поселень. Його повинна передплачувати кожна клітина складової організації та добровільно поодинокі членки з проводу відділів.

Річна передплата „Українки у світі” підвищена до 4 дол. річно. Будучи кварталником бюлетень виходить 4 рази в році, окрім того має англomовне число, де є вміщений переклад подій на терені українських жіночих організацій. Це число не є включене в передплату і коли б хтось бажав — то треба замовити окремо. Тоді передплата виноситиме 5 дол. річно.

ВІТАЄМО ПЕРШУ КОЛЬПОРТЕРКУ

Наш бюлетень „Українка у світі” знаходить щораз ширші круги читачок. Щоб він дійшов до кожного відділу складової організації, а з тим і до кожної членки — потрібно, щоб у кожному нашому осередку хтось тим займався. З такою ініціативою вийшли членки Управи СФУЖО на засіданні 14 листопада 1977 у Торонто. До такого завдання зголосилася п-і Софія Проців, членка Контр. Комісії СФУЖО.

П. Софія Проців є членкою Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб. Ця наша складова організація має першенство в знайденні нового способу поширення нашого бюлетеню. Віримо, що й інші складові організації схочуть причинитись до того. У кожній місцевості повинні ми знайти таку опікунку „Українки у світі”.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 17 листопада 1977 Фінансова Комісія СФУЖО влаштувала поминки в пам'ять своєї незабутньої скарбнички бл. п. **Олени Черниш**. У залі церкви св. Миколая зішлись членки Фін. Комісії і співробітниці Покійної з різних відтинків її життя. Довгі роки лучила їх спільне завдання й ціль, до якої змагали.

Вечір відкрила голова Комісії Ганна Ганьківська. Вона з'ясувала для якої цілі ми тут зішлись й попросила до слова голсу СФУЖО Лідію Бурачинську. У своєму короткому слові вона подала життєписні дані і при тому схарактеризувала трагічний сплет її життя, коли помер її найстарший син, а два молодші виховувались далеко від неї на рідних землях. Та це не заломило її. Вона плекала в серці надію на зустріч і жила тим. Але не занедбувала своїх громадських обов'язків, що їх виконувала до останніх днів. Доля винагородила її вкінці, бо дозволила зустрітися з синами. А тепер рідня і приятелі з жалем і вдячністю провели її в останню дорогу.

ІЗ КАНЦЕЛЯРІЇ СФУЖО

Засідання Екзекутиви з 21 листопада 1977 було головню присвячене Пленарним Нарадам СКВУ і нараді з членами Управи СФУЖО в Торонто. Вже був відомий перебіг Американської Конференції Декади в Гюстоні. Обговорено плян праці референтки нар. мистецтва п. Лариси Вацке.

На чергове засідання Екзекутиви дня 3 грудня 1977 р. прибула мгр. Дора Рак, щоб зреферувати Жіночу Конференцію у Гюстоні. Це звідомлення появилося в українській пресі, а витяг його в „Українці у світі” ч. 4. Українська делегація була нечисленна, але використала всі можливості, щоб пзнайти присутніх із нашими домаганнями.

Дня 15 грудня 1977 Екзекутива СФУЖО обговорила точніше Міжнар. Рік Дитини. Ухвалено створити комісію, яка опрацювала б три аспекти нашої дії — наші завдання на міжнар. ґрунті, на наших поселеннях і в обороні дитини в Україні. Обговорено й ухвалено пляни праці референток — програмової (п-і Л. Шандра), організаційної (п-і А. М. Баран), культури п-і М. Ласовська), зв'язків (п-і О. Процюк), фінансової (п-і Д. Бойдунік).

НАША РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Підтримка жіночих організацій і взаємини з українською громадою вимагають тяглої участі представниць Екзекутиви в різних подіях громадського життя. У цій рубриці будемо подавати важніші з них.

— У прощальній гостині, що її влаштував Владика Кир Василь Лостен перед виїздом до нової дієцезії, від Управи СФУЖО були присутні — голова п-і Лідія Бурачинська і секретарка п-і Стефанія Бернадін. Вони сердечно попрощали Владика, що є членом-добродієм СФУЖО.

— В інсталяції митрополита Йосифа Шмондюка у Філадельфії були присутні від СФУЖО голова Лідія Бурачинська і секретарка Володимира Ценко.

— У відзначенні 60-ліття нашої державности, що її влаштував Відділ Українського Конгресово Комітету у Філадельфії у формі бенкету — Управу СФУЖО репрезентувала Лідія Дяченко, скарбничка СФУЖО.

З ЖИТТЯ СКЛАДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СФУЖО

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК КАНАДИ XII. КОНГРЕС ЛУКЖК

Величавий Конгрес відбувся у Вінніпегу, 30 червня до 3 липня 1977 під гаслом „Кожна дитина в українській церкві”, з думкою про виховання дітей в релігійно-національному дусі, як відповідальности перед Богом і українським народом.

Відкрила Конгрес голова Віра Бурачинська в п'ятницю, 30 червня у присутності численних делегаток і членок. До провodu Конгресом окремими Сесіями вибрано предсідниць: Наталка Яніцька-Едмонтон, Олена Островерха-Нью Вестмінстер, Петруся Воррин — Вінніпег, Аделя Дудар — Саскатун. Головні промови виголосили: о. шамб. С. Семчук духовний асистент ЛУКЖК в п'ятницю, а митрополит Кир Максим Германюк в суботу, 2 липня.

Ділову частину нарад 4-денного Конгресу вивповнювали вибір Комісій, звіти Управи і дискусії над ними, в тому справи видавання журналу „Наша Дорога” (виходить від 1969 р.), справи організаційні і статутіві, схвалення абсолюторії і вибір нової Управи.

До нової Крайової Управи ЛУКЖ увійшли пані — Лена Слобода, голова, Катерина Петецька, заступниця. Й. Гринчишин кореспонденційна, а Анна Бумбак протокольна секретарки, Наталія Яніцька касирка. Референтками стали пані — М. Пастушенко культ. освітня, І. Варениця духовий і суспільний розвиток, Ольга Саварин сусп. зв'язки, Л. Гоалишевська, архіварка. До Контр. Комісії увійшли пані — Г. Поломарк і З. Остапович, до Стат. Комісії — М. Войтків, А. Прийма, А. Буртник.

Схвалено резолюції (з яких деякі, які мають загальний характер, містимо нижче), з черги відбувся коктейль і бенкет. У неділю, була відслужена Архисрейська св. Літургія в Катедрі св. Володимира й Ольги, а в продовженні нарад відбувся панель на тему гасла Конгресу з участю усіх складових організацій Централі Українських Католиків Канади.

Побіч ділових нарад і Богослужень, відбулася низка мистецьких імпрез, виставки нар. мистецтва, оглядини міста, спільні зустрічі, прийняття; теж роздано відзнаки для б. Крайових і Епархіяльних голів і прапори для Відділів.

Засіданням кінцевої Сесії Централі закінчився Конгрес.

3 РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ КОНГРЕСУ

Згідно з гаслом 12-го Конгресу „Кожна Українська Дитина в Українській Церкві” поручаємо всім членкам ЛУКЖК звернути особливу увагу в своїх родинях на дитвору і dorостаючу молодь та допомагати їм зберігати українську мову, плекати віру і церковної традиції. Заохочуємо до опіки над Садочками, Рідними Школами, Дітьми Марії, УКЮ.

Рекомендуємо, щоб українські католицькі жінки зорганізовані в ЛУКЖК піддержували і співпрацювали із жіночими організаціями інших віроісповідань в таких акціях, як боротьба за рівноправність, головно жінки, боротьба проти недопущення до запліднення, боротьба проти вбивання ненароджених дітей, боротьба проти вбивання безнадійно хворих і старих людей.

12-тий Конгрес з подивом глядить на українок, на рідних землях і розкинені по великих просторах імперії ССРСР — за їх геройську поставу протиставитися окупаційному, безбожному большевицькому режимові.

12-тий Конгрес ЛУКЖК шле щире співчуття ув'язненим жінкам в ССРСР, особливо тим жінкам, що їх розлучили з дітьми й мужами, та доводять до каліцтва та беззахисної старости і спонукає співгромадян до акції оборони ув'язнених і переслідуваних в Україні, що караються в тюрмах і психіатричних заведеннях за приналежність до своєї Церкви, за любов до рідного народу й рідної мови.

12-тий Конгрес ЛУКЖК вірить, що всі організації в системі Централі Українців Католиків Канади стануть дружньо зі собою співпрацювати для збереження нашої ідентичности в Канаді.

Доручає:

— скріплювати християнські засади серед своїх родин і плекати духовне покликання.

— включитися в акцію оборони укр. кат. Церкви на рідних землях і працювати для закріплення помісности Укр. Церкви патріяршим устроєм.

— для піднесення духовного і культурного рівня нашого членства, уряджувати з проводом ЛУКЖК, дискусійні доповіді, реферати, панелі й конференції.

— осуджуємо неморальні фільми, телевізійні програми, порнографічні видання і взивасмо членство ЛУКЖК по власних силах і можливостях протиставитися моральному нищенню душі української католицької дитини.

С. Бернадин

ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ

У днях 26-27 листопада 1977 р. відбувся в Нью-Йорку 5-тий з черги З'їзд ОЖ ОЧСУ, яким членство відзначило 10 річчя своєї організації. Через аклямацію переобрано на голову мгр. Уляну Целевич, відому політичну і суспільно-громадську діячку, ініціаторку ОЖ і його голову від початку існування, завдяки якій Об'єднання розвинулося у престижеву жіночу організа-

цію, що відмічували на З'їзді не тільки делегатки, але й гості, зокрема почесна членка, мгр. Слава Стецько, а на Ювілейному бенкеті голова СФУЖО, ред. Лідія Бурачинська. Вона підкреслила широку політичну діяльність, оригінальність задумів і їх реалізацію, що вносить багато нового в працю ОЖ. Завдяки мгр. Целевич ОЖ стало членом СФУЖО вже на другому році свого існування і одною з активніших її складових організацій.

Заступницями голови стали: Марія Нестерчук і Люба Сілецька, секретарі: Марія Лозинська, письменниця Мирослава Ласовська, Дада Процик (англомовна), референтки: Марія Твердовська, Марія Василик, організаційні: Софія Радьо, Ольга Кузик, Анна Гарас, Марія Карпишин, Анна Процик, зовнішніх зв'язків: Дарія Степаняк, зв'язкова до СФУЖО — Степанія Бернадин, культурно-освітні: Теофіля Ганушевська, Ярослава Савчак, архіварі: Марія Романенчук, Володимира Харук, суспільна опіка: Марія Кульчицька, Дора Кульчицька, преса: письменниці Алла Косовська-Давиденко і Слава Куліш та Мирослава Зорій, господарські: Доня Магаль, Марія Пенджола і Марія Коваль; вільні члени: Марія Стельмах, Стефанія Наум, Ольга Федак, Люба Гоянюк, Слава Шудлюк, Надя Мудрійчук і Д. Корчинська. Контрольна Комісія: Людмила Костик, Богдана Сидор Чарториська, Степанія Рудик, Юля Копчинська і Іванна Кононів. Товариський Суд: Анізія Мірчук, Катерина Мороз, Дона Свідерська.

З'їздом керувала Президія в складі: Софія Радьо - голова, Надія Стельмах заступниця, Степанія Бернадин і Дора Кульчицька: секретарі, Почесна Президія: мгр. Слава Стецько і Ольга Заверуха — голова ОЖ ЛВУ з Канади.

Мгр. Уляну Целевич належить привітати не тільки як голову ОЖ ОЧСУ, але як фундатора, що по утраті одинокої дочки Лярисі вирішила враз із мужем, мгр. Андрієм Стецьком, увіковічнити ім'я Лярисі Целевич фундацією її імені, призначаючи щорічно 500 доларів для засхоти молодих талантів до писання музичних творів. Вже чотири роки під ряд розділено нагороди для переможців. Фундацією завідує постійна кураторія, а журі, зложене з музичних авторитетів дає нагороди, проголошуючи вислід в пресі.

СОЮЗ УКРАЇНОК АВСТРАЛІ

Дзеркалом життя СУАвстралії (СУА) є його журнал „Слово”, що появляється як кварталник вже 12 років, спочатку під редакцією Люби Гордієвої, згодом Лідії Гасвської-Денес. Хроніка діяльності Крайової Управи, Стейтових Управ і Відділів виявляє неслабнучу діяльність на внутрішньому полі організації у праці над членством, на відтинку зв'язків з австралійськими жіночими організаціями, сусп. опіки. Нижче подані лиш деякі події з життя СУА в 1977 р.

Делегація СУ НПВ взяла участь і мала розмову з принцесою Тайленду-Сіяму Прем Перачатра, яка є президенткою Міжнародної Жіночої Ради. На зустрічі в Сідней були присутні

представники уряду, губернатор і члени Парляменту НПВ, всіх запрошених 600 осіб. П-і Прем Перачатра знала про Україну і українок і цікавилася дією СУА.

На стейтовій зустрічі жіноцтва НПВ, під проводом голови Ольги Ільків, був між ін. зреферований перебіг III СКУЖ (Марія Москаль) та звернення Секретаріату СКВУ (Софія Гут).

Представниця Крайової управи Мая Грудка з Мельборну, делегатка на Світову Сесію СФУЖО 1973 р., відвідала численний Відділ СУА у Лідкомбі-Сіднеї, де провела успішний панель на тему зовнішніх зв'язків жін. організації. Референткою зовн. зв'язків Кр. Управи є Зірка Яськевич, в Мельборні, а Стейт. Управи НПВ Галя Яськевич, в Сіднеї. З нею працює Комісія зв'язків, зложена з 14 членок.

Членки СУА в Сіднеї відмітили 70-ліття Люби Гордіїв, яка є теж понад 20 років прихильницею СФУЖО. Управа СФУЖО долучує свої побажання многих літ для Л. Гордіїв.

Небуденною подією були для Австралії відвідини д-р Марусі Бек, яка прибула з рам. Вик. органу УНР, а при тому відбула зустрічі з клітинами СУА, а також австралійськими жіночими організаціями в Сіднеї, Аделяїді, Мельборні, і Канбері. Її виступи перед українською і чужинецькою публікою мали великий вплив і відгук в пресі, радіо і телевізії. Темою її промов на українських зустрічах була єдність українців, а на австрал. справа України на міжнар. терені. З Австралії подають, що ще ніхто із заграничних відвідувачів не зробив такого враження на слухачів, як д-р Маруся Бек.

Постала нова пісня для жіноцтва, коли Галина Корінь з Мельборна уложила музику до вірша поетки Зої Когут „Молитва”.

НА КЕРІВНОМУ СТАНОВИЩІ

Інформаційна Агенція ЗСА повідомила пресу, що з днем 3 лютого 1978 шефом радівшої Української Служби „Голосу Америки” у Вашингтоні стала Оксана Драган-Кравців, досі редактор Української Служби і заступник директора.

О. Драган-Кравців покінчила середню освіту в Джерзі Ситі, факультет журналістики на Рутгорському університеті в Нью Бронсвіку, на стипендію Фулбрайта 1962 р. студіувала в Відні східно-європейську історію та відвідала країни Європи, Азії і Африки. Покінчила також на Колумбійському університеті факультет політичних наук дипломом магістра, а історію Америки та еміграцій східно-європейських країн вивчала на університетах в Міннеаполісі і Балтіморі. Доповнювала студії досліддами на університетах в Кракові і Пряшеві в Європі.

Треба думати, що високе керівне становище завдячує О. Драган-Кравців цій різногранній освіті, що дає їй можливість і право керувати відповідальною установою, якою є Українська Служба „Голосу Америки”.

Оксана Кравців це дочка бл. п. Мирослави і Антона Драгана, який є довголітнім редактором щоденника „Свобода”.

ВІДЗНАЧЕНІ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЮ МЕДАЛЕЮ

Між відзначеними Шевченківською медалею 1977 р., що її дає Комітет Українців Канади з Народної Фундації ім. Шевченка з нагоди своїх Конгресів за виїмкові заслуги в ділянці культури, або громадсько-суспільної праці, є дві діячки: Євгенія Янківська і Анна Прийма.

Євгенія Янківська з Торонта, почесна членка СФУЖО, б. довголітня членка сусп. опіки СФУЖО та ініціаторка Ради Сусп. Служби СКВУ, голова Стат. Комісії СФУЖО і членка такої ж при СКВУ, членка Крайової Управи ЛУКЖК.

Анна Прийма, з Едмонтона, довголітня членка, а згодом голова Крайової Управи ЛУКЖК, активна і відома громадська, церковна і культурна діячка.

Досі відзначених Шевченківською медалею на Конгресах КУК від 1962 р. є 11 видатних жінок: (в поазб. порядку) Галя Гнатишин, Марія Вавриків, Марія Дима, Ірина Павликовська, Анна Прийма, Євгенія Пастернак, Стефанія Савчук, Євгенія Ситник, Анна Святило, Савеля Стечишин і Євгенія Янківська.

НАШІ СУЧАСНИЦІ — КОРОТКІ БІОГРАФІЇ

Наталія Чапленко

ІРИНА КОЗАЧЕНКО — ГРОМАДСЬКА ДІЯЧКА

Ірина Козаченко, дочка Магди з Ластовецьких і Теодора Піщиків, нар. 29 квітня 1898 р. в Тисменниці, б. Товмача. Там ходила теж до нар. школи та до доповнячсі. Дальшу освіту здобувала сама. 1911 р. приїхала до Нью-Йорку, де заробляла на життя як дом. помічниця, а 1915 р. до Детройту. У 1918 р. вийшла заміж за Василя Козаченка, залізничного кондуктора з Вінніпегу. У подружжя була одна дочка, Олесь, тепер власниця великого похоронного заведення у Детройті.

Свою суспільно-громадську працю починала Ірина Козаченко в дівочих роках від участі в драматичних аматорських гуртках у Детройті під проводом реж. Дмитра Атаманця, а в Вінніпегу у Драматичному товаристві ім. Заньковецької.

Після поворсту до Детройту, 1924 р., оснувала Козаченко, 16-ий Відділ СҮА, перший у Детройті і з його площини, при співпраці відданих членок і Церкви, розвинула свою діяльність:

допомогу висиланням фондів для політичних в'язнів, для численних установ, організацій і преси в Зах. Україні;

політичну, організуючи віча і протестаційні акції з приводу таких подій, як переслідування політичних в'язнів, Рідної школи, „Просвіти”, „паціфікації” 1930 р. та ін., а після II. Світ. війни проти висилки наших емігрантів „на родину”. Тоді відбулося многочисельне віче, а потім розіслано тисячі листів до конгресменів і чільних амер. діячів;

культурну яка обнімала академії, свята, в честь наших діячок і героїнь, театральні вистави „Драмат. гуртка” при 16. Відділі, перші вистави книжки й творів нар. мистецтва в Інтернац. Інституті. Як знавець цього мистецтва І. Козаченко причинилася найбільше до його поширення серед членства СҮА.

І. Козаченко дбала постійно, щоби знайти місце жіночтву з видатними діячками. Її заходами приїздили до Детройту такі жінки, як сенаторка Олена Кисілевська з Торонта, Наталія Дорошенко з Вінніпегу, Ірина Павликовська (під час поїздки по Канаді), Лепкова з Нью-Йорку та ін. І. Козаченко їздила до всіх цих місцевостей і полагоджувала справи переїздив, які тсді були д. утруднені.

зв'язків: І Козаченко брала активну участь у зв'язках, ведених Анною Стецько з амер. жіноцтвом. Підготовляла ре-

презентативні імпрези, для чужинної публіки, вела інформаційну діяльність про Україну.

товариську: до неї входили різного роду товариські імпрези. 1939 р. стала І. Козаченко заступницею голови СУА, а рік пізніше головою окр. Філії. Брала теж участь в акціях федерації українців стеїту Мічігену. З постановям 1951 р. Злучених Жін. Організацій Детройту, брала участь у їх діяльності, а 1954 р. стала головою і влаштувала з К. Хомяк та ін. членками жін. віче з метою допомоги залишенцям з промовсю Ірини Павликовської. Допомогу залишенцям розвинула І. Козаченко датками на фонд „Мати й Дитина”, а згодом опікувалася новсприбулими імігрантами. 1948 р. була делегаткою на Світ. Жіночому Конгресі у Філядельфії, на якому створено СФУЖО.

Відзначена грамотами у 50-ліття СУА і 90-ліття українського жіночого руху.

Живе вдовою від 1976 р., в Детройті.

КАТЕРИНА ХОМ'ЯК — ГРОМАДСЬКА ДІЯЧКА

Катерина Хомяк, дочка Євдокії з Хом'яків і Никифора з Бобреччини, Зах. Україна, нар. 14 листопада 1901 р. Там покінчила нар. світу. Дальшу доповнювала самотужки. 1921 р. приїхала до Детройту, ЗСА. Працювала на фабриці, а згодом у шпиталі, на дієтичному відділі. Вийшла заміж за Івана Хом'яка і виховали одну дочку.

Організаційну працю почала ще в рідному селі, а в Детройті у Товаристві „Січ”, де членство було поділене на групи-сотні. Катерина Хом'як очолювала одну, а згодом усі 4 жіночі групи. У 1932 р. вступила до Союзу Українок Америки, до 26. Відділу ім. О. Басараб і проводила в ньому активну діяльність, займаючи різні пости. Від 1945-51 була його секретаркою, делегаткою до окружної Філії, та ін. установ, організувала імпрези, виголошувала реферати. У 1968 році одержала почесне головство Відділу і тоді, з переїздом в іншу околицю, вступила до 23 Відділу, де є й досі.

Другою площиною діяльності К. Хом'як був Український Червоний Хрест, створений при Т-і „Січ” 1937 р. Проводив гуманітарну працю на українському й міжнародньому терені для української визвольної справи. З вибухом II. Світ. війни УЧХ став частиною американського і його членки вложили багато праці біля виряду для амер. армії. Після війни К. Хом'як продовжувала працю в 26 В. СУА. На цей час припадає одна подія, політичне віче з почину К. Хомяк, готоване нею, Іриною

Козаченко та ін. членками упродовж одної ночі, коли замінено звичайні Заг. Збори окружної Філії на протестаційне загально жіноче віче проти закриття польською владою Союзу Українок в Зах. Україні 1938 р. Про Віче була повідомлена на час Централа СУА у Філядельфії і жін. організації Канади.

Невтомною працею переходила К. Хом'як на вищі щаблі суспільної драбини. Ввійшла до Управи окружної Філії, стала третьою заступницею голови Централі (1953 р.). Дала ініціативу для постанови станиці „Мати й дитина”. Була активною членкою Головної Управи Федерації американських українців стейту, на П. Конгресі УККА 1944 р. ввійшла до його Гол. ради, а 1951 р. до Управи Злученого жіночого комітету метрополії Детройту, де причинилася до видання книжки „Українське жіноцтво Детройту”, чим займалася Ірина Козаченко, за піддержкою ред. Л. Бурачинської (1955 р.). Як добра бесідниця виглосила К. Хомяк кількадесять промов і відчитів на жіночі, літературні і загально-національні теми. Її дописи та статті друкувалися у „Свободі”, журналі „Жіночий світ”, в „Жіночій сторінці” „Америци” (тоді тижневика), у журналіку Детройту „Жінка” та ін. Писала теж обрядові й історичні сцени для вистав, оповідання і вірші, є авторкою історії 26 Відділу СУА, друкованої в книжці „Українське жіноцтво Детройту”.

Є відзначена грамотою Окр. Управи СУА у 50-ліття СУА в жовтні 1975, а 20 квітня цього ж року грамотою з нагоди 90-ліття українського жіночого руху відмічуваного під Патронатом СФУЖО.

Є вдовою, від 1954 р., живе в Детройті з дочкою Мирославою, членкою СУА.

З МІЖНАРОДНЬОГО ТЕРЕНУ

О. С. Процок

СТАТУС КОМІСІЇ ЖІНКИ ОН

Сесія Комісії відбудеться цього року в Нью Йорку в днях 3. 20. 78 р. до 4. 5. 78 р. Комісія постійно урядує у Женеві, її сесії відбуваються що два роки.

Предметом нарад Комісії у першу чергу будуть підсумки праці проробленої у ділянці Жіночої Декади та підготовка до Конференції Декади в Тегерані в 1980 році. Відтак Комісія розгляне такі теми: охорона жінок і дітей у часі наглої потреби в часі мирних або збройних конфліктів, які можуть зйти з причини боротьби за мир, самовизначення народів, їхньої боротьби за визволення і незалежність. Дедалі Комісія буде розглядати справи дітей і жінок емігрантів (це у великій мірі буде відноситися до проблем родин переміщених з причини індустріалізації). Комісія буде теж дискутувати вплив апартеїду (расового поділу) на соціальне, економічне й політичне положення жінок.

Комітет Декади при Об'єднаних Націях, що складається з репрезентантів міжнародних неурядових (НГО) громадських організацій плянує низку семінарів перед відкриттям сесії Комісії, які піchnуться 17 згл. 18-го березня 1978 р.

ЮНЦЕФ

Комітет НГО закінчив проєкт допомоги дітям і жінкам у Кенії. Комітет через афілійовані організації у Кенії (зокрема жіночі організації) допомагав місцевому населенню у розбудові водяної господарки стимулюючи працю місцевих жіночих організацій, і працю уряду, а також давав підтримку міжнародним організаціям, грошми, особистими контактами, технічною консультацією, допомогою організаціям у Кенії. Спеціальну увагу присвячено питанню самопомоги населення без зовнішньої інтервенції. Зараз ЮНЦЕФ збирає усі звітування для оцінки проєкту. Якщо покажеться, що проєкт Кенії був успішний, тоді ЮНЦЕФ розгорне подібний проєкт у інших частинах світу. Слід відзначити, що ініціатива повинна вийти від місцевих організацій через місцеві уряди.

ДО МІЖНАРОДНЬОГО РОКУ ДИТИНИ

Орган Міжнародного Року Дитини „Ріпорт”, який появляється в 4-ох зах.-європейських мсвах, у числі за січень 1978 подає, що створено мандрівну виставку „Діти світу”, в якій зібрано 500 світлин сиріт і ін. дітей із 94 країн. Вибір зладжено із 60.000 тисячів взорів. Виставкою опікуються спільно журнал „Стер Мегезін” і Дитячий Фонд ОН (ЮНЦЕФ). Виставка буде показана в різних країнах світу.

ПРОЄКТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ МРД

Секретаріят Міжнародного Року Дитини при ОН подає низку проєктів, надісланих з різних країн і осіб світу. Вони такі: Відмітити дітей народжених 1 січня 1979 р.

Прислухатися до дітей; влаштувати імпрезу „Діти в Парламентарному дні”

Створити музичний твір з нагоди МРД

Влаштувати міжокружну спортову виставку

Сфінансувати Світовий фонд дитини з участю і вкладом кожного члена-держави ОН

Пожертвувати дохід із одної футбольнї гри для такої гри по цілому світі

Продавати сорочки Т МРД і також такі друкувати.

Збирати фонди акціями на дитячі програми.

Посадити дерево з нагоди МРД.

Влаштувати на телевізії, або в театрі міжнародній фестиваль з конкурсом на найкращий фільм для дітей.

Визначити нагороду за найкращі нові фільми, для, або про дітей, на фестивалях у Терегані, Москві, Венеції й ін.

Створити нові програми для дітей в радіо і на телевізії.

Друкувати й проголошувати нові кличі й гасла про права дитини.

Є ще багато різних ідей для конкурсів: фільмів, есеїв, віршів, фотографій, малюнків, рисунків, чи загальних осягтів.

Є вже багато установ при ОН, і поза ними, які окремо, або спільно опрацьовують проєкти для МРД. Між ін. в Бельгії вла-

штовано „День поезії дитини”, в якому взяло участь 8.000 бельгійських дітей. Цей день має стати ініціативним для такого ж світового дня.

СУСПІЛЬНІ ТЕЧІЇ СЕРЕД ЖІНОЦТВА НІМЕЧЧИНИ

Журнал-місячник, орган інформаційної служби Німецької жіночої ради „Інформації для жінки”, який виходить у Бонні, подає урядові і організаційні відомості про стан німецького жіноцтва та ті ідейні й суспільні течії, які серед нього проходять. Про стан жіноцтва говорять численні статистичні й наукові матеріали, подавані в кожному числі з математичною точністю, а про змагання жіночих організацій, груп і партій — окремі статті. Нижче подаємо короткий зміст перебігу й вислідів жіночої Декади, присвяченої рівноправності жінки.

Під гаслом європейської єдності зібралися представниці усіх німецьких жіночих організацій від найстарших до наймолодших на спільну конференцію у Берліні в жовтні 1977 р. Особливу увагу віддано таким проблемам, як значення неплатної домашньої праці для народного господарства й допомога в цій праці господині й матері, визначення цієї праці як суспільної, необхідної ділянки, беззрбиття жінок і рівноправність у цілому.

600 делегаток у 20-ти Сесіях обговорювали поодинокі теми й схвалили постанови-домагання до уряду й до цілої суспільно-господарської європейської спільноти. Зокрема учасниці домагалися: паритетного відношення в європейських парламентах і на всіх керівних постах, на різних становищах, у тому й у всіх категоріях платень.

Запровадження квоти жінок і мужчин у всіх партіях, підприємствах і організаціях, відповідно до кількості жіночого членства; усунення дискримінації обидвох статей, за взором акту про таку дискримінацію в Англії; усунення дискримінації супроти жінок при покликуванні фахових сил і до фахового вишколу; як і в інших країнах покликати в Німеччині до життя чинник, який до серпня 1978 р. підготує звіт про дискримінацію працюючих жінок.

Поставлення суддів-жінок для розправ у статевій ділянці (насилування і ін.).

Використання у судівництві заходів поодиноких країн: лікування наркотиків з Голляндії, фахового вишколу зі Скандинавії, суспільної служби з Англії (в тому впровадження грошової кари на місце кари тюрми).

На Сесії „Жінка й освіта” висунено домагання обговорити на міжнародньому Конгресі проєкти продовжування фахової освіти для жінок у професійних організаціях.

„Міжнародній Союз Матерів” буде домагатися, щоби, за взором Швеції, замінити „опіку матері” на „опіку батьків”, бо чоловіки повинні теж брати участь у вихованні дітей і допомагати в домашньому господарстві. Цей Союз теж висловлюється проти використання жіночого тіла пресою, яке принижує гідність жінки, хоча покищо тут немає виглядів на успіх.

Про успіх Конференції свідчить постанова відбути незабаром таку ж другу Конференцію. Її організатори — „Бюро Європейської Спільноти” в Берліні — задоволені, бо це уперше представниці всіх німецьких груп, організацій, союзів, нераз ворогуючих, знайшли спільну мову в справі рівноправності, до якої змагає тепер жіноцтво західньої вільної Німеччини. Змагає, уперто, послідовно, користуючись фаховою і науковою метою, опертою на безперервних дослідах.

І.П.

ПОСЕРЕДНЯ ДОРОГА ДО РІВНОПРАВНОСТІ

Н. Скільмен Шері, президентка Національної Ради Жінок Америки проголосила гасло організації на 1978 р.: „Рік уряду ЗСА”. У мотивації цього гасла подано, що співдія НРЖА тепер переступила межу досьогочасних зв'язків з урядом. Тоді, як досі вони порозумівалися на полі жіночих справ, таких як жіночі кандидатури на урядові пости, деякі суспільні реформи та под., то тепер уряд ЗСА, особливо Президента Картера, став нув на дорогу зв'язків з НРЖА в державних, соціальних, політичних та ін. справах і тому заслуговує на піддержку жіноцтва. Ця піддержка матиме раціональний і гуманний підхід, без ударів і агресії. Така співдія буде, на думку президентки НРЖА, дорогою до справжньої рівноправності.

О. М.

„НЕХАЙ ЖИВЕ ІНДІРА ГАНДІ” *

* Поява статті про І. Ганді не означає, що Редакція бюлетеня є її прихильницею; містимо цю статтю з інформаційних оглядів.

Постать жінки, прем.-міністра Індії одноково видатна, як контроверсійна. В очах частини Заходу і наших вона комуністка, або принаймні комунізуюча, бо вдержувала політ. зв'язки із Советським союзом м. і брала від нього допомогу. В очах індійської урядової опозиції вона національний шкідник, бо запровадила в Індії диктаторську владу і дозволила поширитися підкупній системі. В очах її прихильників вона голова величезної держави, поділеної племенними, кастовими, релігійними, мовними й ін. різницями, а Індіра Ганді вивела цю 500 мільйонову державу з економічного хаосу, зліквідувала масову голодову смерть і жебрацтво, навела порядок в адміністраційній, транспортній і ін. ділянках, а при союзі з СССР не завела в себе комуністичної системи.

Останні події в жовтні і грудні 1977 р. не вияснюють нам уповні ні постаті Індіри Ганді, ні положення в Індії. Вони радніш підкреслюють згадану контроверсійність.

Поліція, магістрат і суд у столиці Індії Нью Делі попали в клопоти, коли на наказ нового уряду арештували б. прем'єра Індіру Ганді.

Вона без спротиву дала себе забрати й завезти перед магістрат, де мала стати перед судом під закидом підкупства. Коли ж на вулицях міста вибухли бурхливі демонстрації прихильників І. Ганді й товпа насунула перед судом на поліцію,

магістрат Нью Делі велів звільнити арештовану. Вона з місця виїхала в подорож, виголошуючи промови проти нового уряду під проводом Морарлі Десаї. Частина індійської преси назвала цей арешт „скандальною невдачею”.

Уряд Десаї домагався суду, але за Індірою Ганді вже було населення, яке вітало в усіх містах свою довголітню провідницю і дочку великого Неру.

„Я іду до свого народу, який мене любить, навіть, якщо за те мали б мене замкнути, або повісити” — казала Індіра до розентузіязмованої товпи в Гуяраті, самому осідку прем'єр-міністра Десаї.

Уряд покликав до життя особливу комісію. Комісія збирала 48 тисяч випадків підкупства за урядування І. Ганді.

По неї знову прийшла поліція. „Де ваші кайдани?” — запитала й старшина відповів:

— Цього ми не будемо робити, шановна пані!

Індіра повернулася до дому й поліцисти просили її залишитися, нехай вона лише зложить грошеву поруку. Вона відмовила. Поліція ждала три години, коли арештована попивала зупу, розмавляючи зі своїм адвокатом і вдягнула білу, свіжу сарі. Коли її везли до суду, товпи на вулиці супроводжали її окликами: „Нехай живе Індіра Ганді Зіндабад”.

Другого дня вулиці були знову повні демонстрантів. Індіра Ганді станула перед судом. Її оскаржували за купно 104 авт для неї, її сина і ін. урядників на приватну виборчу кампанію. Хтось наповнив судову залю слізним газом. Адвокат ствердив, що немає ніяких доказів на зв'язок б. прем'єр-міністра Ганді з купном авт. Суддя швидко погодився і велів звільнити підсудну. Уряд не висунув інших приготованих обвинувачень, крім одного: про контракт за видобування оливи французькою компанією за велику суму, тоді коли Америка пропонувала виконати цю працю о 13 мільйонів дешевше.

Адвокат доказав, що контракт з французькою фірмою підписував новий уряд.

Розправа була скінчена. Деякі міністри твердять, що за всі лиха вчинені Індірою Ганді вона повинна бути суджена, так як були суджені злочинці в Нюрнбергу, але більшість політиків і інтелігенції, після того, як з приходом нового уряду піднеслися ціни на харчі, страйки спинили підприємства, потяги стали спізнатися, а на вулицях з'явилися знову жебраки, твердять, що Індіра Ганді вміла держати країну під контролею, тоді як тепер Індія іде до хаосу.

У виборах в березні 1978 р. Індіра Ганді виграла вибори у двох найбільших півд. стейтах Індії, що дає їй змогу очолити урядову опозицію проти Партії Джаната в Нью-Делі. Сталося це у великій мірі тому, що між членами інших партій знайшлося багато прихильників Ганді, які перейшли до її бльоку.

І. Ганді на чолі партії „Конгрес — І” (Індіра), домагається уступлення прем'єра Морар'ї Десаї, а свої недемократичні накази в 1975 р., які спричинили її упадок, оправдує konieczністю часу й обставин, потрібною для добра країни.

НОВІ ВИДАННЯ

ІСКРИ ІЗ ВІЧНОГО ВОГНЮ НАЦІЇ

„Незабуття Ольга Басараб”, Вибране. Під редакцією Ірени Книш. Накладом Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб. Вінніпег, Канада, 1976. Стор. 240, ілюстрацій 20.

У вступному слові редакторка, Ірена Книш, підкреслює вічну актуальність постаті і жертви Ольги Басараб, її культ у народі і розглядає причини, чому досі немає твору, який давав би повноту образу життя і смерті героїні. Заважувала тут „ворожа цензура в окупованій Україні та потреба промовчування законспірованих дій і людей. Щойно після упадку версальської Польщі відкрилися частинно деякі аспекти історії Ольги Басараб”.

Матеріал книжки під скромним наголовком „Вибране” розміщений у трьох частинах: „В родинних спогадах”, „У розповідях приятелів і знайомих” та в третій „У всенародній пам’яті”.

Перша, на жаль найменша розміром, дає родовід Ольги з Левицьких Басараб від її прадідів з поч. 19. століття, навітлює її життєвий шлях від дитинства до смерті у споминах сестри Івanni, брата Северіна, своячки Марії та стрієчного брата Богдана М. — Левицьких. Ці родинні відомості особливо цінні дані для характеристики постаті Ольги й для мотивації її пізнішої діяльності і життєвих кроків.

Друга частина у 15-ти статтях і спогадах дає образ Ольги Басараб у її студентському і дорослому віці, навітлення її громадської і політичної праці і героїчної смерті.

Третя „У всенародній пам’яті” на 100 сторінках у 28 позиціях, це відбитка постаті, життя, смерті і культу О. Басараб у пресі, публіцистиці і літературі.

„Вибране” це майже всі важливіші, доступні на еміграції матеріали, які стосуються О. Басараб і тому це збірниє, систематичне видання має свою особливу вартість. Належитьсья таке ж особливе признание авторці і редакторці Ірені Книш, як і Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб за такий вибір тематики у 50-ліття смерті Патронки. Дуже доцільні є в книжці французькі і англійські пояснення до змісту. Із 20-ти ілюстрацій 8 це є світлини, або портрети Ольги Басараб, а 5 світлин є збірні, де Ольга є в товаристві інших осіб, в тому на одній з її чоловіком, інж. Дмитром Басарабом. Показник імен закінчує це прецінне видання, основу й джерело для монументальної, аналітичної студії про героїню на тлі її доби і на ту ролю, яку відіграла вона в історії України в пій добі. Алже ж смерть Ольги Басараб і кілька років пізніше Біласа й Данилишина належать з одного боку до найтрагічніших, а з другого до найсвітліших моментів у післявоєнній історії Західної України, бо обидві ці події не пройшли безслідно, але стали вогнищами, які своїми іскрами запалювали цілі покоління.

Багато хто з нас, із старшого покоління пам’ятає ще 1924-ий рік і дні 9-13 лютого з подіями у слідчій тюрмі на вул. Яхо-

вича у Львові і те потрясення якого дізнало все українське громадянство на вістку про закатування Ольги Басараб. Сторінки спогадів роблять і нині потрясаюче враження і повинні з ними познайомитися і старші і молодь, яка тепер часто віддаляється від тих ідеалів, за які згинула незабутня Ольга з Левицьких Басараб.

ЯСКРАВА ПУТЬ І ГЕРОЇЧНИЙ ЕПІЛОГ

„ОЛЕНА ТЕЛІГА”, ЗБІРНИК, Редакція і примітки О. Жданович. Видання Українського Золотого Хреста в ЗСА, 1977, Детройт — Нью Йорк — Париж. Стор. 474.

Від смерті Ольги Басараб у 1942 р. проминуло 18 років і за цей час не одна українка віддала батьківщині своє життя, а багато хто здоров'я, втрачене в польських і німецьких тюрмах і таборах. На цьому шляху станула знову межева постать яка сполучила в собі талант поета, запал революціонера і героїзм смерті, коли мужньо згинула з рук гестапо, в Києві, в лютому 1942 р. Постать Олени Теліги освітлена німбом героїки, культ її не перестас плекати наше жіноцтво і літературний світ. У 1962 р., у 20-ліття смерті, почалася підготовка над збіркою матеріялів для книги про Олену Телігу, а в 1977 р. появилася вона старанням і фондами організації Українського Золотого Хреста, під редакцією Олега Ждановича.

У книзі є 5 частин: Поезії (36 віршів), Проза й публіцистика (16 розвідок, статей, рецензій, листів), Біографічний нарис: „На зов Києва” і „Останні дні Олени Теліги” О. Ждановича, Спогади і матеріяли (18-ти авторів, таких як М. Донцової, С. Гординського, М. Мухина, С. Литвиненка, Є. Маланюка, У. Самчука та ін.), Літературно-критичні оцінки (8 розвідок — Ю. Бойко, Б. Бойчук і Б. Т. Рубчак, В. Державин, Д. Донцов, О. Звичайна, О. Лятуринська і Гр. Шевчук). Примітки редактора і бібліографія доповнюють зміст багатого змістом збірника.

О. Жданович у Біографічному нарисі подає, з можливою в еміграційних умовах точністю, життєвий шлях О. Теліги, а спогади ін. авторів доповнюють життя яскравої постаті на тлі буревійної доби.

Поетична творчість О. Теліги поставала в добі високого рівня української публіцистики, в крузі видатних мистців і літераторів, які зразу оцінили вартість поезії Теліги і тому маємо сьогодні порівнююче багату панораму літературної критики про цю творчість. Але більшість написаного стосується світогляду, ідейних напрямків і філософії творчості, а не її мистецьких вартостей. Тому й матеріял майже 500-сторінкової книги дає нам образ „поетки вогнених меж”, людини, яка вийшовши „на каменистий верх”, відплила, „Мов корабель у заграві пожеж”. Щойно пізніші критики почали робити спроби жанрового визначення творчості Теліги, літературної аналізи, мистецького насвітлення. Та як досі, ці спроби однобічні, різні автори дають суперечні визначення. Це тим більше підкреслює вартість збірника як вихідної точки для дальших дослідів невеликої, але многогранної спадщини Олени Теліги.

І. П.

ПОЖЕРТВИ НА ФОНД РОКУ СФУЖО

З початком 1977 р. був проголошений Рік СФУЖО, беручи до уваги те, що в тому році мав відбутися III. Світовий Конгрес. Згуртовуючи всі сили довкруги того проєкту — ми звернулись також до громадянства за фондами на ту ціль. Впродовж 1977 року напливали пожертви й треба признати, що наше громадянство щедро відгукнулось. Подасмо тепер ці пожертви, за які складаємо щиру подяку:

НА ФОНД РОКУ СФУЖО ЗЛОЖИЛИ:

200 дол. — Членки-прихильниці СФУЖО в Монтреалі.

По 50 дол. — др. Петро Пшик, Сомервіл, Христина Восвідка, Л. А. Сіті, Дора Рак, Мейплвуд, 28 Відділ США у Ньюарку, Марія Гуцаль, Чикаго.

По 40 дол. — Надія Мандрусак, Орендж.

По 30 дол. — Гурток Книголюбів, Едмондтон, Ярослав Олійник, Озон Парк.

По 25 дол. — 17 Відділ США, Маямі, 36 Відділ США, Гінсдейл, Любомира Денисюк, Чикаго, Соломія Дроздовська, Ванкувер, Лідія Придаткевич, Овенсборо, др. Олександр Стрільбицький, Форт Вейн, Оксана Фільварків, Рівер. Діоніс Шолдра.

По 20 дол. — Галина Гриневич-Гувер, Сакраменто, Гелен Еванс, Гюстон, др. М. Іваницький, Ромвіл, Лідія Кий, Валінгфорд, Розалія Кодний, Ютіка, Емілія Климкович, Чикаго, Софія Онуфрик, Флендерс, Ігор Пахолук, Барлінгем, Іванна Ратич, Едісон, Анна Рижевська, Маямі, Текля Свідан, Дітройт, Тамара Тимків, Салісбері, Валентина Якимчук, Кю Гарденс.

По 15 дол. — Юліана Білецька, Талмадж, Марія Білосор, Філядельфія, Дарія Бурштинська, Чикаго, Ярослава Гвоздецька, Барі, др. Мирон Зарицький, Бруклін, Наталія Каменецька, Стоктон, М. Капліста, Філядельфія, М. Козарійчук, Чикаго, Марія Колісник, Вунсакет, Микола Кравець, Бравлі, Петро Поліщук, Нью-Йорк, Марта Рудик, Абсекон, Галина Рудницька, Монтреал, Дарія Степаняк, Нью-Йорк.

По 12 дол. — Софія Олесницька, Ньюарк.

По 11 дол. — Стефанія Жуковська, Ріго Парк, Ірина Кордуба, Парма.

По 10 дол. — 7 Відділ США, Акрон, 21 Відділ США, Бруклін, Відділ США, Сан Хозе, Роман Антонович, Атлантик, Марія Андрусак, Дітройт, Євдокія Барнич, Дітройт, Ліна Басюк, Чикаго, Павло і Марія Баб'як, Бовлдер, Олекса Біланюк, Віллінгфорд, Іванна Болек, Парма, Ізидора Боярська, Гакенсак, Роман Бондар, Чикаго, др. Ераст Бурачинський, Чикаго, Марія Булавка, Балтимор, Марія Вірщук, Тайтусвіл, Осип Врублівський, Парма, Я. Голуб, Дітройт, о. Степан Гринук, Олифант, Ева Грищук, Амбрідж, Іван Голембійовський, Нью Гейвен, Іванна Дацьків, Бруклін, др. Роман Дзядів, Непонсіт, др. М. Диміцький, Філядельфія, Володимир Дитиняк, Картерет, др. Марія Дицьо, Левістон, Анна Домбчевська, Янгставн, Анатоль До-

рошенко, Графтон, Стефанія Зварун, Клівеленд, Надія Зінкевич, Балтимор, Стефанія Йон, Бала, Людмила Кай, Чікаго, Б. Кік, Клівленд, Константин Клепацівський, Зіон, В. Клос, Сіетл, Мирослава Клименко, Отава, Марія Козак, Ворен, Марія Крайчик, Лорейн, Інна Кравчук, Мек Кіс, Марія Крижанівська, Рочестер, Софія Кудрик, Блумінгтон, Осип Кушнір, Гемтремк, Наталія Леочко, Гай Пойнт, др. Роман Лисяк, Стоні, Галина Мартинюк, Каянога Фолс, Іванна Мартинець, Рочестер, Емілія Микитюк, Монреал, Володимира Михайлів, Честер, Оксана Мостович, Лексінгтон, о. Любомир Мудрий, Озон Парк, Марія Мулькевич, Балтимор, Ольга Муць, Гантінгтон, Ірина Ничай, Байон, Євгенія Новаківська, Філядельфія, Я. Панчук, Чікаго, Марія Пальчук, Лос Анджелес, Ольга Пашковська, Чікаго, Марія Петрук, Клівеланд, Оксана Рак, Лонг Айленд Ситі, Ганна Ратич, Едісон, Ірина Решетилевич, Дітройт, Дарія Самотулка, Принстон, Марія Семків, Чікаго, М. Б. Семків, Котедж Ситі, Анна Серединська, Балтимор, Марія Скробач, Чікаго, Дмитро Сорханюк, Пенсавкен, Василь Стерхалюк, Дітройт, Роман Стефанюк, Джексон, о. Іван Ткачук, Нью-Йорк, др. Наталія Фединська, Блумінгтон, Анна Фенчинська, Метачен, Іван Харамбура, Філядельфія, Марія Холєвчук, Рочестер, Стефанія Хома, Парма, др. Тетяна Цісик, Філядельфія, Марія Юзьків, Чікаго, Надія Юрчинська, Трентон, Роман Юшкевич, Дітройт, Катерина Яремко, Геленвіл, Іванна і Віктор Яворські, Ньюарк, Анна Ярко, Стокентавн, др. Василь Ящун, Пітсбург, Ян Ясельський, Асторія.

По 5 дол. — Йосиф Андрушків, Орендж, Юрій Артюшенко, Чікаго, о. Теодосій Атаманюк, Словтсбург, Микола Барицький, Бофало, Дарія Балазюк, Бетлегем, А. Біловус, Воррен, Марія Барагура, Вудгейвен, Іван Баркаба, Чікаго, о. Іван Барчук, Торонто, др. Роман Барановський, Гастсвіл, Наталія Березовська, Нортрідж, Ірина Бирнс, Ілірія, Дарія Бойчук, Дітройт, Ольга Браславець, Міннеаполіс, Ольга Бубнів, Чікаго, Євгенія Будзак, Дітройт, Софія Галушка, Сілвер Спрінгс, О. Ганушевська, Рочестер, Марія Гарасевич, Стерлінг, Микола Гаврилко, Бруклін, М. Головінська, Філядельфія, Олена Горбачевська, Янгстаун, Д. Горняткевич, Кергонксон, О. Гриньків, Дітройт, М. Т. Гелемаї, Кліфтон, Олександра і Богдан Давидовичі, Мілвокі, Софія Данько, Нью Гейвен, Ірина Дін, Вітон, Р. Дигдало, Дітройт, Марія Дип, Вашингтон, Володимир Дмитрів, Айсліп, Ірина Дячун, Грінфілд, Марія Зарицька, Ворен, Мирослава Зубаль, Валлінгфорт, Надія Іваницька, Кентон, Наталія Іванів, Чікаго, Марія Івахів, Райда, Я. Кафор, Нью-Йорк, Іван Керницький, Нью-Йорк, Орест Клюфас, Гантер, Богдан Козак, Ветерсфілд, А. Корсяк, Гемтремк, Євгенія Кольцо, Рочестер, Ірина Кравчук, Монреал, Тамара Крижанівська, Клівленд, Наталія Крупська, Денвер, др. Олег Кудрик, Блумінгтон, Фаліна Кульчицька, Дітройт, Пелагія Кучкуда, Сідар, Ольга Курилас, Сілвер Спрінгс, С. Левицька, Мек Аду, Стефанія Левченко, Денвер, Ірина Левчук, Філядельфія, М. Лепкий, Дітройт, Ніна Лощенко, Філядельфія, Михайло Лоза, Чіктовага, Анна Лужецька, Дітройт, Олена Малинівська, Рочестер, о. Іван Мак,

Лудлов, Григор Мисишин, Герінгфілд, Євгенія Миська, Чікаго, Богданна Михайлів, Веллегем, Софія Михайлів, Вудсайд, Микола Моравський, Пікванок, Лариса Музичка, Кантон, Петро Нанюк, Пасейк, Ірина Новицька, Парма, Емілія Павлюк, Бруклін, Євген Піндичук, Скарборо, Михайло Плешкан, Ірвінгтон, Софія Познатовська, Дітройт, Степан Pokopa, Кліфтон, Олена Попель, Клівленд, Емілія Процінська, Гастсвіл, др. Антін Процьків, Ферфакс, К. Редкевич, Монтреал, Марія Ржепецька, Нью-Йорк, О. Рослян, Едмондтон, Марія Савицька, Джамейка, Стефанія Садовська, Парма, Марія Самутин, Балтимор, Марія Семенген, Лівонія, Людмила Сердюк, Трентон, Павло Серна, Маямі, Стефанія Сікора, Парма, Марта Сидір, Парма, Стефанія Слюсар, Ріджвуд, Валя Снігура, Балтимор, Марія Сокіл-Рудницька, Томс Рівер, Мирослава Стасів, Мідсекс, Ярослав Стасик, Дітройт, Марія Стасюк, Маямі, Марія Струк, Клівленд, Марія Татарська, Філядельфія, Марія Терлецька, Елмгирст, Уляна Терлецька, Чікаго, Петро Турчин, Рено, Теодосія Федак, Віт Рідж, Ірина Фединишин, Ньюарк, Наталія Федів, Монтреал, о. Андрій Хлистул, Філядельфія, Донна Цалин, Сілвер Спрінгс, Марія Цісарук, Юніон, Ірина Цьонка, Торонто, Дарія Чорнодольська, Балтимор, Євгенія Шарко, Коледж, О. Л. Шеремета, Чікаго, Марія Янів, Севен Гилс, Дарія Яросевич, Довнерс, Галина Ярош, Нью-Йорк.

По 4 дол. — мгр. Юліян Бачинський, Натлі, Софія Куцах, Монтреал.

По 3 дол. — Євген Баланда, Маспет, М. Бокс, Лонг Айленд, Федір Бульбенко, Бруклін, Галина Вагатович, Джамейка, К. Василькевич, Герміні, Юрій Войчак, Бофало, А. Галан, Рочестер, Юлія Клюковська, Чікаго, Павло Паньків, Вейнесвіл, Анна і Олександр Пришляки, Ветерсфілд.

По 2 дол. — Ярослава Винницька, Торонто, Степан Кікта, Бруклін, Зеновія Левицька, Чікаго, І. Медвідь, Гарфілд, Сергій Небошинський, Джеріхо, А. Старів, Монтерей, Олександр Фединський, Клівленд. Євгенія Цимбала, Бруклін.

ПОЖЕРТВИ НА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ФОНД

У 1977 р. наспіли пожертви на Орг. Фонд, за які складаємо щирю подяку. Їх зложили:

87 дол. — Софія Барабаш, Монтреал

25 дол. — Анастасія Смеречинська, Рочестер

15 дол. — Оріся Яримович, Мюнхен

по 10 дол. — Читацький Гурток, Монтреал, Марія Пашук, Алден, Анна Курилів, Судбури, Ірина Руснак, Рочестер, Ірина Кушмелин, Торонто

5 дол. — Ярослава Гоїв, Гемтремк

1 дол. — Стефанія Жуковська, Ріго Парк.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Наш бюлетень „Українка у світі” знайшов підтримку серед своїх читачок. На Пресовий Фонд зложили у 1977 р.:

25 дол. — 72 Відділ США у Нью-Йорку
 20 дол. — др. Н. Орловська-Калікіна, Вашингтон
 19 дол. — Антонія Кучер, Едмонтон
 15 дол. — Дора Рак, Мейплвуд
 10 дол. — Євгенія Янківська, Торонто
 по 5 дол. — Лідія Гура, Ньюарк, Ольга Целевич, Нью-Йорк
 по 4 дол. — Ольга Ізю, Едмонтон, Марія Проців, Торонто,
 Софія Бульчак, Торонто, П. Кузьмович, Нью-Йорк
 по 3 дол. — Євдокія Журавська, Акрон
 по 2 дол. — Дарія Вергановська, Торонто, Н. Гікавий, Ме-
 тайді, Ольга Городиська, Парма, Марія Галушак, Денвер, Со-
 ломія Дроздовська, Ванкувер, Ірина Дячун, Грінфілд, Миро-
 слава Загребельна, Торонто, Магдалина Жеребецька, Саскатун,
 Ірина Качанівська, Філядельфія, Зірка Кларк, Блумфілд, Софія
 Климкович, Едмонтон, Стефанія Крокмалиук, Торонто, Воло-
 димира Михайлів, Честер, Ольга Муссаковська, Ірвінгтон, Ор-
 ганізація Укр. Жінок, уКрітіба, А. Панченко, Гардфорд, Міра
 Повх, Рочестер, Анна Прийма, Едмонтон, Ольга Проць, То-
 ронто, Іванна Пуцентелло, Едмонтон, Ганна Ратич, Едісон,
 Марія Синейко, Філядельфія, Леонія Слюзар, Монреал, Яро-
 слава Швець, Філядельфія, Ярослава Хархаліс, Торонто, Орися
 Яримович, Мюнхен, Христя Юзич, Дітройт.
 по 1 дол. — Юліяна Білецька, Талмадж, Марія Дунець,
 Торонто, Марія Коваль, Бруклін, Дарія Коструб'як, Балтимор,
 Ігнатій Кутко, Чикаго, О. Лецишин, Ковентрі, Марія Микитюк,
 Велланд, Тетяна Федорів, Едмонтон.

У СВІТЛІ ПРЕСИ

Статті з приводу

III. Світового Конгресу Українського Жіноцтва

Управа СФУЖО

Звернення Світової Федерації Українських
 Жіночих Організацій до Українського
 Жіноцтва „Свобода”, 3, листопада 1977

Управа СФУЖО

Завершується підготовка до Світового
 Конгресу Українського Жіноцтва „Свобода”, 26, травня 1977

Ольга Мак

Котитися далі, чи опам'ятатися пере
 Конгресом СФУЖО „Свобода”, 3, травня 1977
 ч.ч.: 96-98-100-101

Стефанія Вернадия

Питання оборони нескорених
 Напередодні Третього Конгресу
 СФУЖО „Свобода”, 11, травня 1977
 ч.: 107

Третій Світовий Конгрес Українського
 Жіноцтва 1977 року „Свобода”, 5-21 травня 1977
 ч.: 116

(Сторінки СФУЖО)

- І. Пеленська
На історичному етапі
- Л. Б.
Програма Конгресу
- Дарія Бойчук
Наша ідентичність і ми
перед Конгресом СФУЖО
- І. П.
Українське жіноцтво і дошкільне виховання
- І. П.
Імпези і розваги Конгресу
- Наталія Пазуняк
Складові організації СФУЖО
- Л. Б.
Марія Квітковська
Суспільна служба як об'єднуючий чинник
Конгресова книжка
в українських жіночих організаціях
- Л. Мир.
Жіночі організації на допомогу нескореним
- Лідія Дяченко
Декада поступу жінок в Америці і ми
(Олена Процюк)
Міжнародний рік дитини
- (І. П.)
Моє слово до Вас
- (І. П.)
Відбувся третій Світовий Конгрес
українського жіноцтва „Свобода”, 2. червня 1977
ч.: 125
- Лідія Бурачинська обрана на голову
СФУЖО. Також в англійському виданні „Свободи”,
12. червня 1977. ч.: 134
- Іванна Рожанковська
Перспективи на майбутнє, програмова
доповідь відчитана на III. Конгресі Світової
Федерації Українських Жіночих Організацій
у Торонті, Канада, 28. травня 1977 р.
- Володимира Ценко
Світова Федерація Українських
Жіночих Організацій.
Рік Світової Федерації Українських Жінок
і III. Конгрес Українського Жіноцтва
„Америка”, 3. березня 1977
4. березня 1977
- Стефа Вернадин
Накле життя у Ваших руках
„Америка”, 24. травня 1977
ч.: 33-34 (два підвали)
- Стефа Вернадин
Рік СФУЖО
„Америка” 1977
ч.: 40
- (Закінчення буде)